Treeningvõistlus "Balti tee 2003" võistkonnale

Tartus, 26. oktoobril 2003

1. Tõesta, et mistahes positiivsete arvude a, b, c, d korral kehtib võrratus

$$\sqrt{\frac{a^2+b^2+c^2+d^2}{4}} \geqslant \sqrt[3]{\frac{abc+abd+acd+bcd}{4}}.$$

2. Lahenda võrrand

$$(y^2-3y+2)^2-3(y^2-3y+2)+2-y=0.$$

3. Olgu $a_0 = 0$ ja

$$a_{n+1} = k(a_n+1)+(k+1)a_n+2\sqrt{k(k+1)a_n(a_n+1)}$$

iga $n = 0, 1, 2, \ldots$ korral, kus k on etteantud positiivne täisarv. Tõesta, et a_n on täisarv kõigi $n = 1, 2, 3, \ldots$ korral.

4. Leia kõik sellised funktsioonid $f : \mathbb{R} \to \mathbb{R}$, et

$$f(x)^2 \cdot f\left(\frac{1-x}{1+x}\right) = 64x$$

mistahes $x \neq 0$, $x \neq 1$, $x \neq -1$ korral.

5. Leia kõik ratsionaalarvude kolmikud (a, b, c), mille korral a, b ja c on võrrandi $x^3+ax^2+bx+c=0$ lahenditeks.

6. Naturaalarvu n nimetatakse täiuslikuks, kui ta on võrdne oma pärisjagajate (ehk arvust n erinevate positiivsete jagajate) summaga. Olgu f funktsioon, mis rahuldab järgmisi tingimusi:
   1) $f(n) = 0$, kui naturaalarv n on täiuslik;
   2) $f(n) = 0$, kui naturaalarv n lõpeb numbriga 4;
   3) $f(ab) = f(a) + f(b)$.

   Leia $f(1988)$.

7. Olgu $n \geqslant 3$ positiivne täisarv. Kas leiduvad n positiivset täisarvu $a_1, a_2, \ldots, a_n$, mille hulgas leidub erinevaid, nii et mistahes i, $3 \leqslant i \leqslant n$ korral

$$a_i + S_i = (a_i, S_i) + [a_i, S_i],$$

kus $S_i = a_1 + a_2 + \ldots + a_i$ ning $(\cdot, \cdot)$ ja $[\cdot, \cdot]$ tähistavad vastavalt suurimat ühistegurit ja vähimat ühiskordset?

8. Olgu n naturaalarv ja d arvu $2n^2$ naturaalarvuline jagaja. Tõesta, et arv $n^2 + d$ pole täisruut.

9. Tõesta, et $\{(m,n) \mid (2m+3n) \vdots 17\} = \{(m,n) \mid (9m+5n) \vdots 17\}$.

10. Olgu a, b ja c positiivsed täisarvud. Vaatleme täisarvude jadasid, mille esimene liige on 1 ja viimane liige $26^a 11^b 2003^c$ ning mille iga liige jagub eelneva liikmega.
    a) Millise pikkusega on pikim selline jada?
    b) Kui palju on antud tingimust rahuldavaid pikimaid jadasid?

11. Kas 5×7 ristkülikut on võimalik katta kolmest 1×1 ruudust koosnevate “nurgikutega” (neid võib panna üksteise peale) nii, et kõik ruudud oleksid kaetud sama positiivse arvu nurgikutega?

12. Milliste naturaalarvude n korral saab pliiatsit paberilt tõstmata ja alguspunktis lõpetades teha joonise, millel on kumer n-nurk ja tema $n-3$ diagonaali, mis omavahel lõikuvad ainult hulknurga tippudes ja jaotavad hulknurga $n-2$ kolmnurgaks?

13. Tõesta, et iga täisarvu $m \geqslant 3$ korral saab m numbrit 1, m numbrit 2 ja m numbrit 3 panna sellisesse järjekorda, et tekkinud arvus ükski numbrite plokk, mis ei hõlma kogu arvu, ei sisalda kõiki kolme numbrit ühesugusel määral ja ükski plokk pikkusega m ei koosne ühesugustest numbritest.

14. Olgu n naturaalarv. Tõesta, et arve $\overline{a_1 a_2 \ldots a_{2n}}$, kus numbrid a_i on kõik nullist erinevad ja $a_1a_2 + a_3a_4 + \ldots + a_{2n-1}a_{2n}$ on paaris, on $\dfrac{81^n + 31^n}{2}$.

15. Olgu n paarisarv. Nimetame hulka $A \subseteq \{1, \ldots, n\}$ *vabaks*, kui ükski summadest $\varepsilon_1 a_1 + \varepsilon_2 a_2 + \varepsilon_3 a_3$, kus
    1) iga $i = 1, 2, 3$ korral $\varepsilon_i \in \{-1, 0, 1\}$ ja $a_i \in A$,
    2) vähemalt üks kordajaist ε_i pole null,
    3) ükski arv hulgast A ei esine summas nii kordajaga 1 kui kordajaga -1,

    ei jagu n-ga. Leia suurim võimalik vaba hulga elementide arv.

16. Kolmnurga ABC külje BC pikendusel üle punkti B valitakse punkt D nii, et $|BD| = |AB|$. Olgu P kolmnurga ACD tipust D tõmmatud mediaani ja kolmnurga ABC tipust B tõmmatud nurgapoolitaja (või nende pikenduste) lõikepunkt. Tõesta, et $\angle BAP = \angle ACB$.

17. Olgu ABC mittevõrdhaarne kolmnurk. Kiirtel BA ja CA võetakse vastavalt punktid D_1 ja E_1 nii, et $|BD_1| = |CE_1| = |BC|$. Kiirtel CB ja AB võetakse vastavalt punktid D_2 ja E_2 nii, et $|CD_2| = |AE_2| = |CA|$. Tõesta, et $D_1E_1 \parallel D_2E_2$.

18. Tähistagu a_n ja r_n ümbermõõduga 4 korrapärase n-nurga vastavalt sise- ja ümberringjoone raadiust. Tõesta, et iga n korral
    a) a_{2n} on a_n ja r_n aritmeetiline keskmine;
    b) r_{2n} on a_{2n} ja r_n geomeetriline keskmine.

19. Kumera nelinurga iga tipu kauguste summa külgedega määratud sirgetest on sama. Tõesta, et tegemist on rööpkülikuga.

20. Olgu ABC teravnurkne kolmnurk kõrgustega CD, AP ja BQ. Olgu H nende kõrguste lõikepunkt ning M lõigu AB keskpunkt. Olgu R sirgete AB ja PQ lõikepunkt. Tõesta, et
    a) MP puutub nii kolmnurga PQC kui DRP ümberringjoont;
    b) $RH \perp CM$.